

Unielijst invasieve exoten, ook om rekening mee te houden voor de toekomst

Jesse Beyer NVWA/NIVIP

18 juni 2026

Unielijst invasieve exoten

- In 2014 aangenomen door EU
- In 2015 van kracht
- Sinds 3 augustus 2016 is er een Unielijst

- Al 4 uitbreidingen

- Gevaar voor biodiversiteit
- Economische schade
- Verandering in ecosystemendiensten

4.11.2014

NL

Publicatieblad van de Europese Unie

VERORDENING (EU) Nr. 1143/2014 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

van 22 oktober 2014

betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 192, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,

Na raadpleging van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure ⁽²⁾,

Definitie invasieve exoot

- Een van oorsprong niet inheemse soort in de EU die invasief gedrag vertoont
- Meeste planten komen tuin niet uit
- Maar 10-15% van uitheemse soorten toont invasief gedrag

Op eigen kracht

- Klimaatsopwarming, natuurlijke opmars uit het zuiden van Europese soorten (per definitie GEEN EXOOT)

Definitie invasieve exoot

- Een van oorsprong niet inheemse soort in de EU die invasief gedrag vertoont
- Meeste planten komen tuin niet uit
- Maar 10-15% van uitheemse soorten toont invasief gedrag

Op eigen kracht

- Klimaatsopwarming, natuurlijke opmars uit het zuiden van Europese soorten (per definitie GEEN EXOOT)
- Opmars vanuit het zuiden van niet-Europese soorten (WEL EXOOT)

Hoe komt een soort op de lijst

2017

- Risicobeoordeling
 - EU model
 - Harmonia+
 - EPPO PRA
- Wetenschappelijk comité
- Lijst geaccordeerd door Europese commissie
 - Politiek besluit

Risk assessment of the alien
Staff-vine (*Celastrus orbiculatus*)

R. Beringen, G.A. van Duinen, L. de Hoop,
P.C. de Hullu, J. Matthews, B. Odé,
J.L.C.H. van Valkenburg, G. van der Velde
& R.S.E.W. Leuven

Artikel 17 vs artikel 19

- Soorten niet gevestigd op datum van plaatsing

- **Artikel 17**

- Verplichting lidstaat om snel maatregelen te nemen voor volledige uitroeiing

- Soorten gevestigd op datum van plaatsing

- **Artikel 19 (beheersmaatregelen)**

- Doelen: uitroeiing, voorkomen van verspreiding of inperken populatie.
- Prioriteiten op basis van kosten-baten analyse en effectiviteit van maatregelen

Houtige planten op Unielijst

- Gevaar voor Zuid-Europa
 - *Acacia mearnsii*
 - *Acacia saligna*
 - *Hakea sericea* (sensu lato)
 - *Neltuma juliflora*

Houtige planten op Unielijst

- Gevaar voor Nederland
 - *Ailanthus altissima*
 - *Broussonetia papyrifera*
 - *Celastrus orbiculatus*
 - *Triadica sebifera**

Eigen wetgeving NL

- Op dit moment niet van kracht
- Tussen 2022 en 2025 Nederlands handelsverbod:
 - > *Reynoutria japonica*
 - > *Reynoutria sachalinensis*
 - > *Reynoutria x bohemica*
 - > *Crassula helmsii*
- Komt potentieel terug

Veldgids invasieve houtige planten

- Adviserende functie
- Naturalis & Staatsbosbeheer
- 45 soorten
- Ook niet Unielijst

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Invasieve houtige planten in Nederland

Veldgids

Amerikaanse vogelkers
Prunus serotina Ehrh.
(Rosaceae)

Kenmerken

- Bladverliezende struik tot 20 m hoog, zonder worteluitlopers
- Bladen glanzend met 15 - 30 paar zijnerfven
- Kelkbus blijvend op de vrucht als 'kroontje'
- Vrucht een donkerpaarse tot zwarte bes met gladde steen
- Winterknoppen spits, met meer dan 3 knopschubben
- Twijgen met lentickellen

Gelijkende soorten

Laurierkers (*P. laurocerasus*) heeft leerschtig, wintergroen blad; vogelkers (*P. padus*) en kleine vogelkers (*P. spinosa*) hebben geen blijvende kelkbus; vogelkers heeft bladen met 6 - 18 paar zijnerfven en een bes met een gegroefde steen; kleine vogelkers heeft vaak worteluitlopers.

Actuele verspreiding

Begin 20ste eeuw veel aangeplant als 'vulhou' in grovedermenbossen, nu zeer algemeen.

Herkomst

Noord-Amerika

Ecologie

Amerikaanse vogelkers komt voor op droge tot vrij vochtige, enigszins zure grond in bossen en struwelen. De bessen worden gegeten door vogels en zodoende over grote afstanden verspreid.

Bedreiging

Amerikaanse vogelkers kan een dichte vegetatie vormen, die vestiging van inheemse soorten belemmert. Met name op open groeiplaatsen met zeldzame soorten (zoals heide, open grasland en in de duinen) kan er een forse teruggang in biodiversiteit optreden.

Beheer

Na kap of afzagen moet de stobbe verwijderd worden. Afgezaagde takken kunnen worden versnipperd om een mulchlaag te vormen tegen hetgroei. Hetgroei en zaailingen kunnen worden afgebroken of uitgetrokken. Amerikaanse vogelkers in bossen kan 1 - 2 jaar voor boskap worden geroeid (alleen bast) zodat de kroon nog wel water krijgt, maar de wortels geen suikers meer. Daardoor verzwakken de struiken. Beheerstrategie 4-SZ (zie tabel 2, p. 101).

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Zure (hoog-)veengronden	Nutriëntarme zandgronden	Lemige (zand)gronden en goed ontwikkelde bosbodems	Kleigronden	Beekbegeleidende en Laagveengronden	Nat	Vochtig	Droog	Schaduw-tolerant
Grijze streepjesbast-esdoorn	<i>Acer rufrinerve</i>	*	**	***	*	*	*	***	***	**
Hemelboom	<i>Ailanthus altissima</i>	*	**	***	***	**	*	***	***	*
Amerikaans krentenboompje	<i>Amelanchier lamarckii</i>	**	**	***	*	*	*	***	***	***
Valse indigostruik	<i>Amorpha fruticosa</i>	*	**	***	*	***	**	***	*	**
Zwarte appelbes	<i>Aronia x prunifolia</i>	***	**	**	*	*	***	*	*	**
Struikaster	<i>Baccharis halimifolia</i>	*	***	**	**	*	*	*	***	*
Mahonia	<i>Berberis aquifolium</i>	*	**	***	**	***	*	**	***	***
Vlinderstruik	<i>Buddleja davidii</i>	*	**	***	*	*	*	**	***	*
Boomwurger	<i>Celastrus orbiculatus</i>	*	**	***	*	**	*	***	**	***
Canadese kornoelje	<i>Cornus sericea</i>	*	**	***	***	*	*	***	?	**
Dwergmispel	<i>Cotoneaster spp.</i>	*	*	***	***	*	*	***	***	**
Smalle olijfwilg	<i>Elaeagnus angustifolia</i>	*	**	***	*	***	*	***	***	**
Aziatische duizendknopen	<i>Fallopia spp.</i>	*	***	***	***	***	**	***	***	***
Pennsylvaniaanse es	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>	*	***	***	**	**	***	***	***	*
Grote bergthee	<i>Gaultheria shallon</i>	***	***	***	*	*	**	***	**	***
Japane hulst	<i>Ilex crenata</i>	*	**	***	*	*	*	***	**	***
Japane kamperfoelie	<i>Lonicera japonica</i>	*	*	***	*	*	*	***	**	***
Buxuskamperfoelie	<i>Lonicera nitida, L. pileata</i>	*	*	***	*	*	*	***	**	***
Boksdoo	<i>Lycium barbarum</i>	*	***	***	*	*	*	*	***	*
Vijfbladige wingerd, valse wingerd	<i>Parthenocissus quinquefolia, P. vitacea</i>	*	*	***	***	*	*	***	*	**
Anna Paulownaboom	<i>Paulownia tomentosa</i>	*	*	***	***	*	*	***	*	*
Weymouthden	<i>Pinus strobus</i>	*	**	***	***	**	*	***	**	*
Laurierkers	<i>Prunus laurocerasus</i>	*	*	***	***	***	*	***	*	***
Amerikaanse vogelkers	<i>Prunus serotina</i>	*	***	**	*	**	*	***	***	**
Kleine vogelkers	<i>Prunus virginiana</i>	*	**	***	*	**	*	***	***	***
Amerikaanse eik	<i>Quercus rubra</i>	*	***	***	*	**	*	***	***	**
Gele ribes	<i>Ribes odoratum</i>	*	***	***	*	*	*	***	***	**
Rode ribes	<i>Ribes sanguineum</i>	*	**	***	*	*	*	***	***	**
Pontische rododendron	<i>Rhododendron ponticum</i>	*	***	***	*	***	*	***	***	***
Azijnboom	<i>Rhus typhina</i>	*	**	***	***	*	*	**	***	*
Robinia	<i>Robinia pseudoaccacia</i>	*	***	***	**	**	*	**	***	**
Veelbloemige roos	<i>Rosa multiflora</i>	*	***	***	***	***	*	***	**	***
Rimpelroos	<i>Rosa rugosa</i>	*	***	***	*	***	*	*	***	**
Dijkviltbraam	<i>Rubus armeniacus</i>	*	**	***	***	***	*	***	*	?
Japane wijnbes	<i>Rubus phoenicolasius</i>	*	*	***	*	***	*	***	*	**
Prachframboos	<i>Rubus spectabilis</i>	?	**	***	**	***	**	***	*	**
Sorbaria	<i>Sorbaria sorbifolia</i>	*	*	***	*	***	*	***	*	**
Witte pluimspirea	<i>Spiraea alba</i>	*	**	***	*	***	***	***	*	**
Douglasspirea	<i>Spiraea douglasii</i>	*	**	***	*	***	***	***	*	***
Theeboompje	<i>Spiraea salicifolia</i>	*	**	***	*	***	?	***	*	**
Gewone sneeuwbes	<i>Symphoricarpos albus</i>	*	**	***	***	***	*	***	*	***
Sering	<i>Syringa vulgaris</i>	*	**	***	***	**	*	***	***	***
Westelijke hemlockspar	<i>Tsuga heterophylla</i>	*	**	***	**	***	**	***	**	***
Trosbosbes	<i>Vaccinium corymbosum</i>	***	***	*	*	**	***	***	*	**
Zwarte engbloem	<i>Vincetoxicum nigrum</i>	*	***	***	*	*	*	*	***	**

Legenda

***	soort vertoont hier invasief karakter
**	verspreidt wel, maar hier geen invasief beeld
*	kan aanwezig zijn, maar vormt geen probleem of bedreiging
?	toedeling niet in bron bevestigd, maar afgeleid van eigenschappen van nauwverwante soorten

Risico beoordeling klimaatbom

- In opdracht van Bureau risicobeoordelingen (andere afdeling NVWA)
- Probos, Wur & Floron
- 8 soorten
- Niet Europees vs Europees

Verschil waar toe te passen

- NL is niet uniform
- Op kleigronden veel meer mogelijk
- Limburg uniek kwetsbaar
- Snelwegen en sporen

Stedelijk vs houtproductie vs natuur

- Stedelijk gebied veel mogelijk
 - Deels zelfs nodig
- Houtproductie vs multifunctioneel bos
- Hou natura2000 en natuurnetwerk inheems
- Klimaatschuivers bevorderlijk

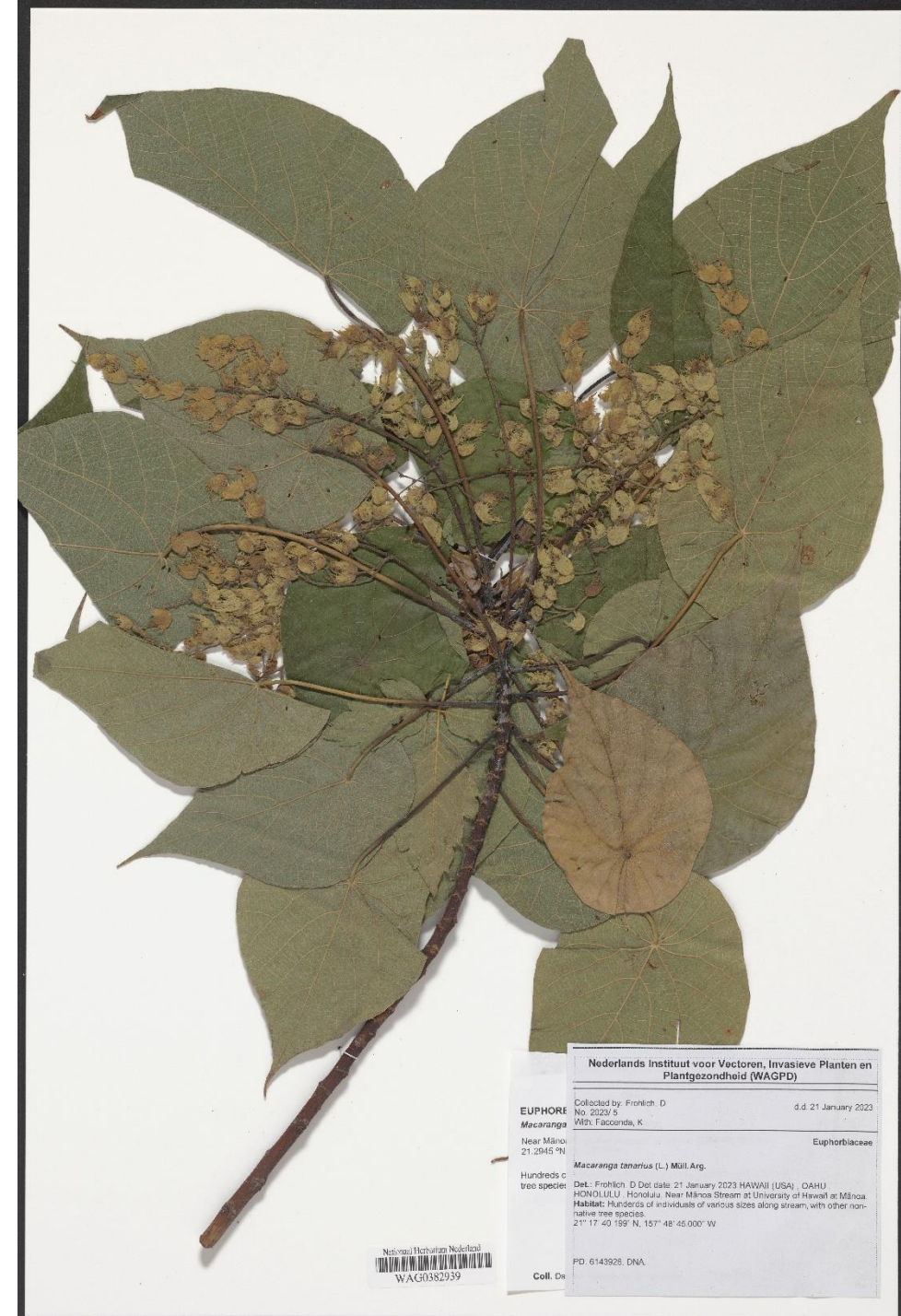
Kijk naar zuidelijke landen!

- Buurlanden zijn onze glazen bol
- Klimaat gelijkwaardig aan Parijs 50 jaar geleden
- Wees niet naïef

Pioniersoorten

- Is de boom een pionier?
- Doet die het goed in open gebieden?
- Produceert die veel zaden?
- Verspreiden de zaden ver?
- Gevaar!!!

Toekomstige soorten op de Unielijst

- Makkelijk antwoord: Geen idee
- Correct antwoord: kijk naar risicobeoordeling
 - NVWA
 - European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO)
 - Invasive species in Belgium (ias.biodiversity.be)

Invasive plants

Name	Main habitats	PRA	Entry date
<i>Acalypha australis</i> - NEW	In embankments, wastelands and agricultural areas.		2025-07
<i>Ageratina altissima</i> - NEW	In forest plantations, disturbed habitats and transportation networks.		2025-06
<i>Ambrosia grayi</i>	Wet or seasonally wet grasslands, roadsides, ditches and agricultural fields		2024-05
<i>Aponogeton distachyos</i>	Slow moving water bodies (e.g. rivers, canals, lakes, ponds)		2024-07
<i>Phyllostachys aurea</i>	Riparian and woodland habitats		2025-02
<i>Hakea salicifolia</i>	Grasslands, woodlands, ruderal habitats		2024-08
<i>Houttuynia cordata</i>	River banks, disturbed riverine woodland, urban and semi-urban habitats		2022-06
<i>Lonicera acuminata</i>	Forests, riverbanks		2019-11
<i>Myriophyllum rubricaula</i>	Slow moving water bodies (e.g. rivers, canals, lakes, ponds)		2024-06
<i>Paulownia tomentosa</i>	Disturbed urban habitats, xerophytic ruderal vegetation, wall crevices and railways		2021-07
<i>Pontederia cordata</i>	Slow moving water bodies, marshes, ponds, urban and semi-urban habitats		2022-07
<i>Pseudosasa japonica</i>	Ruderal habitats, roadsides, riverbanks, urban habitats (gardens), woodland		2020-09
<i>Sasa palmata</i> - NEW	Ruderal habitats, damp woodlands and riparian habitats		2025-04
<i>Saururus cernuus</i>	Marshes, streams, along stagnant water bodies and in the understory of swamp forests		2023-11
<i>Senecio brasiliensis</i>	Agricultural habitats, hygrophilous woodlands, disturbed areas		2023-03
<i>Senecio deltoides</i> - NEW	Open terrain, such as heathland and scrubland or found in		2025-02

Unielijst invasieve exoten, ook om rekening mee te houden voor de toekomst

Jesse Beyer NVWA/NVIP

18 juni 2026

